Eurooppa-neuvosto

Bryssel, 7. maaliskuuta 2016
(OR. en)

SN 28/16

ILMOITUS

Asia:	EU:n valtion- tai hallitusten päämiesten julkilausuma (Bryssel, 7. maaliskuuta 2016)

1. EU:n valtion- tai hallitusten päämiehet keskustelivat pääministeri Davutoğlun kanssa pidetyn tapaamisen jälkeen muuttoliiketilanteesta ja erityisesti Länsi-Balkanin reitistä. He suhtautuivat myönteisesti Turkin pääministerin kanssa käymiinsä keskusteluihin EU:n ja Turkin suhteista ja yhteisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanon edistymisestä. Turkki vahvisti sitoutuneensa panemaan täytäntöön Kreikan ja Turkin kahdenvälisen takaisinottosopimuksen, jonka mukaan se sallii kaikkien niiden Turkista Kreikkaan tulleiden muuttajien nopean paluun, jotka eivät ole kansainvälisen suojelun tarpeessa, ja ottaa takaisin kaikki laittomat muuttajat, jotka on otettu kiinni Turkin aluevesillä.

   Valtion- tai hallitusten päämiehet olivat yhtä mieltä siitä, että tarvitaan vahvoja toimia, jotta saadaan suljettua ihmisten salakuljetukseen käytetyt reitit, murennettua salakuljettajien liiketoimintamalli, suojattua EU:n ulkorajat ja ratkaistua muuttoliikekriisi Euroopassa. On saatava estettyä se, että laivaan pääsystä on suora yhteys mahdollisuuteen asettua Eurooppaan.

Sen vuoksi valtion- tai hallitusten päämiehet korostivat Naton tänään Egeanmerellä aloittamien toimien tärkeyttä. He kehottivat kaikkia Naton jäseniä antamaan niille aktiivisen tukensa. He panivat myönteisesti merkille lisäehdotukset, joita Turkki esitti tänään muuttoliikekysymyksen ratkaisemiseksi. He päättivät jatkaa työtä kyseisiin ehdotuksiin sisältyvien periaatteiden pohjalta:

- palautetaan kaikki Turkista Kreikan saarille tulleet laittomat muuttajat, mistä aiheutuvat kustannukset kattaa EU,
- jokaista syyrialaista kohtaan, jonka Turkki ottaa takaisin Kreikan saarilta, uudelleensijoitetaan yksi syyrialainen Turkista EU:n jäsenvaltioihin voimassa olevien sitoumusten puitteissa,
- nopeutetaan viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa kaikkien jäsenvaltioiden kanssa pyrkimyksenä poistaa viisumipakko Turkin kansalaisilta viimeistään kesäkuun 2016 lopussa,
- nopeutetaan alun perin myönnettyjen 3 miljardin euron maksuunpanoa sen varmistamiseksi, että hankkeiden ensimmäinen osa voidaan rahoittaa maaliskuun loppuun mennessä, ja päätetään lisärahoituksesta syyrialaisten pakolaisavun koordinointivälineeseen,
- valmistellaan päätöstä uusien neuvottelulukujen avaamisesta liittymisneuvotteluissa mahdollisimman pian Eurooppa-neuvoston lokakuussa 2015 antamien päätelmien mukaisesti,
- tehdään yhteistyötä Turkin kanssa kaikissa yhteisissä pyrkimyksissä, joilla parannetaan humanitaarisia olosuhteita Syyrian alueella ja joiden avulla paikallinen väestö ja pakolaiset voisivat asua turvallisemmilla alueilla.

Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja edistää näitä ehdotuksia ja työstää niiden yksityiskohtia Turkin kanssa ennen maaliskuussa pidettävää Eurooppa-neuvostoa. Tässä työskentelyssä noudatetaan Euroopan unionin ja kansainvälistä lainsäädäntöä.

EU:n valtion- tai hallitusten päämiehet keskustelivat Turkin pääministerin kanssa myös tiedotusvälineiden tilanteesta Turkissa.

2. Valtion- tai hallitusten päämiehet muistuttivat Eurooppa-neuvoston päättäneen kokouksessaan 18. ja 19. helmikuuta, että on päästävä takaisin tilanteeseen, jossa kaikki Schengen-alueen jäsenet soveltavat täysimääräisesti Schengenin rajasäännöstöä, ottaen huomioon merirajojen erityispiirteet, ja lopettavat perusteettoman läpikulun sallivan menettelyn. Länsi-Balkanin reitin laittomat muuttovirrat ovat nyt tyrehtyneet.

3. Jotta tilanne saataisiin pysyväksi, tarvitaan seuraavia toimia:

   a) EU on Kreikan tukena tällä vaikealla hetkellä ja pyrkii kaikin tavoin auttamaan sitä hallitsemaan tilannetta, joka on seurausta kyseisestä kehityksestä. Tämä on EU:n yhteinen velvollisuus, joka edellyttää kaikkien käytettävissä olevien EU:n välineiden ja resurssien sekä jäsenvaltioiden tukiosuuksien nopeaa ja tehokasta käyttöönottoa,
   b) vastataan välittömästi ja tehokkaasti nopeasti kehittyvään hyvin vaikeaan humanitaariseen tilanteeseen paikan päällä. Komissio antaa kiireellisesti hätätilanteen tukea tiiviissä yhteistyössä Kreikan ja muiden jäsenvaltioiden sekä valtioista riippumattomien järjestöjen kanssa komission ja Kreikan laatiman tarvearvioinnin ja valmiussuunnitelman perusteella. Tässä yhteydessä valtion- tai hallitusten päämiehet suhtautuvat myönteisesti komission ehdotukseen hätätilanteen tuen antamisesta EU:n sisällä ja kehottavat neuvostoa hyväksymään sen ennen maaliskuussa pidettävää Eurooppa-neuvostoa. Näin lisätään käytettävissä olevia rahoitusvälineitä. Valtion- tai hallitusten päämiehet kehottavat budjettivallan käyttäjää toteuttamaan kaikki tarvittavat jatkotoimenpiteet,

c) annetaan Kreikalle lisää apua ulkorajojen, myös entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian ja Albanian kanssa yhteisten rajojen, valvonnassa, ja järjestelykeskusten asianmukaisen toiminnan varmistamisessa siten, että henkilöiden tunnistaminen, rekisteröinti ja turvatarkastukset toteutetaan 100-prosenttisesti, sekä riittävien vastaanottovalmiuksien tarjoamisessa. Frontex käynnistää mahdollisimman pian lisäpyynnön kansallisten vierailevien virkamiesten asettamiseksi käyttöön, ja kaikkien jäsenvaltioiden olisi vastattava pyyntöön kaikilta osin 1. päivään huhtikuuta mennessä. Europol asettaa vierailevat virkamiehet nopeasti käyttöön kaikissa järjestelykeskuksissa turvatarkastusten tehostamiseksi ja Kreikan viranomaisten tukemiseksi salakuljettajien toiminnan estämisessä,

d) autetaan Kreikkaa varmistamaan kaikkien laittomien muuttajien, jotka eivät ole kansainvälisen suojelun tarpeessa, kattava, laaja-alainen ja nopeutettu palauttaminen Turkkiin Kreikan ja Turkin takaisinottosopimuksen ja 1. päivästä kesäkuuta lähtien EU:n ja Turkin takaisinottosopimuksen pohjalta,

e) vauhditetaan tuntuvasti sisäisten siirtojen toteuttamista Kreikkaan tällä hetkellä kohdistuvan raskaan taakan keventämiseksi. Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto käynnistää uuden pyynnön kansallisen asiantuntemuksen asettamiseksi käyttöön Kreikan turvapaikkajärjestelmän tukemiseksi, ja kaikkien jäsenvaltioiden olisi vastattava siihen nopeasti ja kaikilta osin. Jäsenvaltioita pyydetään myös kiireesti tarjoamaan lisää paikkoja sisäisiä siirtoja varten. Komissio raportoi neuvostolle kuukausittain sisäisiä siirtoja koskevien sitoumusten täytäntöönpanosta,

f) jatketaan läheistä yhteistyötä EU:n ulkopuolisten Länsi-Balkanin maiden kanssa ja tarjotaan niille tarvittavaa avustusta,

g) pannaan täytäntöön nykyiset uudelleensijoittamissitoumukset ja jatketaan työtä humanitaarista maahanpääsyä koskevan uskottavan ja vapaaehtoisen ohjelman laatimiseksi Turkin kanssa,

h) toteutetaan välittömästi tarvittavat toimenpiteet mahdollisten uusien reittien avautumisen osalta ja tehostetaan salakuljettajien toiminnan estämistä,

i) viedään eteenpäin ensisijaisena asiana kaikkia Schengen-järjestelmään palaamista koskevan komission etenemissuunnitelman osia, jotta voitaisiin lopettaa tilapäiset sisärajatarkastukset ja palauttaa Schengen-alueen normaali toiminta vuoden loppuun mennessä.

Tässä asiakirjassa ei edellytetä jäsenvaltioilta uusia sitoumuksia sisäisten siirtojen ja uudelleensijoittamisen suhteen.

4. Nämä ovat kiireellisiä toimenpiteitä, joiden toteuttamisessa on otettava huomioon nykyinen tilanne paikan päällä ja joita on tarkasteltava säännöllisesti uudelleen. Eurooppa-neuvosto käsittelee uudelleen muuttoliikekysymyksen kaikkia näkökohtia maaliskuun kokouksessaan, jotta voidaan edelleen lujittaa kattavan muuttoliikestrategiamme yhteistä eurooppalaista täytäntöönpanoa.